

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 191/2016-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júna 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, zo sudkyne Ivetty Macejkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] právne zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Slobodníkom, Štúrova 20, Košice, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov 3, 5 a 8 postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 195/2008, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 195/2008 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 195/2008 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Košice-okolie povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 537,62 € (slovom päťstotridsaťsedem eur a šesťdesiatdva centov), ktorú je Okresný súd Košice-okolie povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Milana Slobodníka, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v znení protokolov 3, 5 a 8 postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 195/2008.

2. V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 195/2008 sťažovateľka ako navrhovateľka podala návrh na začatie konania o zrušenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam proti odporcovi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“). Návrh na začatie konania bol na okresnom súde podaný 13. októbra 2008, t. j. pred viac ako siedmimi rokmi.

3. Sťažovateľka v odôvodnení svojej sťažnosti uvádza:

„Dňa 08.12.2008 súd vyzval sťažovateľku na doplnenie údajov pre rozhodnutie o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 16.12.2008 sťažovateľka oznámila Okresnému súdu Košice-okolie, kde v súčasnosti žije a svoje životné náklady.

Dňa 07.03.2009 súd uznesením priznal sťažovateľke sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 27.04.2009 sťažovateľka podaním oznámila súdu zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 11.08.2009 sťažovateľka predložila súdu listy vlastníctva.

Dňa 26.08.2009 podal žalovaný v konaní 16 C 195/2008 súdu vyjadrenie na základe výzvy vo veci návrhu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva manželov po rozvode.

Dňa 23.09.2009 súd urgoval doručenie listov vlastníctva.

Dňa 05.10.2009 podala sťažovateľka urgenciu na vytýčenie termínu pojednávania.

Dňa 19.11.2009 sa uskutočnilo pojednávanie.

Dňa 25.01.2010 súd požiadal o oznámenie, či došlo k mimosúdному vyriešeniu sporu.

Dňa 27.01.2010 sťažovateľka podaním oznámila súdu, že nedošlo k mimosúdному vyriešeniu sporu.

Dňa 10.06.2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24.06.2010 vzhľadom na nevykázané doručenie predvolania žalovanému.

Dňa 24.06.2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo rozhodnuté o ustanovení súdneho znalca.

Dňa 10.09.2010 súd nariadil uznesením znalecké dokazovanie.

Dňa 09.03.2011 súd uznesením priznal súdному znalcovi odmenu.

Dňa 11.05.2011 súd žiadal sťažovateľku, aby oznámila, či trvá na podanom návrhu.

Dňa 25.05.2011 sťažovateľka podaním oznámila, že trvá na podanom návrhu.

Dňa 01.08.2011 súd uznesením opravil výrok uznesenia zo dňa 9.3.2011.

Dňa 27.10.2011 súd vykonal pojednávanie, ktoré bez prejednávania odročil na 12.01.2012.

Dňa 12.01.2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd vyniesol rozsudok, ktorým bolo podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k nehnuteľnostiam zrušené a odporcovi bola uložená povinnosť vyplatiť sťažovateľke náhradu v sume 25.950,- € v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohoto rozsudku.

Dňa 12.01.2012 sťažovateľka podaním vyčíslila trov v konania.

Dňa 01.03.2012 sa žalovaný ██████████ odvolal proti rozsudku súdu zo dňa 12.1.2012. Dňa 28.03.2012 súd zaslal odvolanie žalovaného sťažovateľke. Dňa 11.04.2012 sa sťažovateľka vyjadrila k odvolaniu žalovaného.

Dňa 04.02.2013 Krajský súd v Košiciach uznesením zrušil rozsudok Okresného súdu Košice-okolie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 07.02.2013 súd vyzval sťažovateľku na označenie dôkazov.

Dňa 18.02.2013 sťažovateľka podaním navrhla súdu vyzvať žalovaného, aby písomne špecifikoval, aké investície vykonal do predmetnej nehnuteľnosti a označil dôkazy preukazujúce ich vykonanie.

Dňa 22.03.2013 súd vykonal pojednávanie, ktoré bolo odročené bez prejednaní veci.

Dňa 17.04.2013 právny zástupca sťažovateľky podaním navrhol súdu, aby si vyžiadal od ÚPSVaR Košice potvrdenie o poskytnutom príspevku odporcovi na rekonštrukciu kúpeľne.

Dňa 14.02.2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito stým, že prostredníctvom obce Skároš bude preverené, či sa odporca zdržiava v mieste trvalého bydliska.

Dňa 15.05.2014 sa uskutočnilo pojednávanie.

Dňa 29.5.2014 súd vyzval sťažovateľku, aby oznámila návrhy na dokazovanie a otázky, na ktoré má odpovedať súdny znalec.

Dňa 26.06.2014 sa sťažovateľka vyjadrila prostredníctvom právneho zástupcu k tvrdeniam žalovaného o zhodnotení nehnuteľnosti.

Dňa 22.09.2014 podala sťažovateľka návrh na doplnenie znaleckého dokazovania.

Dňa 23.12.2014 odporca uznesením nariadil vo veci znalecké dokazovanie.

Dňa 17.03.2015 podala sťažovateľka predsedníčke Okresného súdu Košice okolie sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z., nakoľko od

zrušenia rozhodnutia Okresného súdu Košice - okolie odvolacím súdom a vrátenia veci na ďalšie konanie, prvostupňový súd nerozhodol, pričom od podania návrhu na začatie konania dňa 13.10.2008 ubehlo viac ako 7 rokov, na ktorú predsedkyňa súdu odpovedala vyjadrením č. Spr 16/15 zo dňa 24.03.2015 tak, že opodstatnenosť sťažnosti ohľadne prieťahov nebolo možné v súčasnosti zhodnotiť, nakoľko spis sa od 30.01.2015 nachádza u súdneho znalca [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ] a bez spisu nie je možné overiť tvrdenia o prieťahoch.“

4. Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla:

„Zo skutkového stavu uvedeného v tejto sťažnosti vyplýva, že v konaní, ktoré je vedené pred Okresným súdom Košice-okolie, ktorého účastníkom konania je aj sťažovateľka, dochádza k prieťahom.

Sťažovateľka sa pred podaním ústavnej sťažnosti domáhala sťažnosťou, ktorú jej umožňuje podať zákon č. 757/2004 Z. z., aby súd konal bez prieťahov a to u predsedkyne Okresného súdu Košice-okolie. Odpoveď na túto sťažnosť bola pre sťažovateľku neuspokojivá, keďže predsedníčka súdu iba skonštatovala neoveriteľnosť jej tvrdení vzhľadom na fakt, že súdny spis sa nachádzal u súdneho znalca. Napriek tomu sa rozhodla počkať na doručenie súdneho spisu dúfajúc, že po tejto sťažnosti súd bude pokračovať pri vybavovaní veci urýchlene. Keďže však ani po deviatich mesiacoch od odpovede predsedníčky súdu jej nebol doručený znalcom vypracovaný znalecký posudok, sťažovateľka dospela k záveru, že zbytočnými prieťahmi v označenom konaní dochádza k porušeniu jej základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR.

Sťažovateľka sa domnieva, že jej vec, týkajúca sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva nie je skutkovo a právne zložitá, vymykajúca sa bežnej rozhodovacej činnosti. V týchto sporoch sa vychádza predovšetkým z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku. Výklad a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj metodiku postupu všeobecných súdov v týchto sporoch. S poukazom na uvedené nie je možné odôvodňovať doterajšie trvanie konania zložitou vecou.

Vo veci ide o občianskoprávny spor, ktorý sa osobitne nelíši od iných sporov tohto druhu. Z hľadiska povahy veci však ide o konanie mimoriadne citlivé, pretože stav neistoty

ohľadne zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva závažne ovplyvňuje životnú situáciu účastníkov konania. Sťažovateľka je presvedčená, ako to vyplýva aj z časti I. tejto sťažnosti (skutkový stav), že je to práve samotný súd, ktorý zapríčinil neprimeranú dĺžku konania, ktoré sa už vedie viac ako 7 rokov. Sťažovateľka svojím správaním nezapríčinila žiadne prieťahy v konaní.

Pri efektívnom postupe súdu bolo možné o nároku sťažovateľky rozhodnúť prakticky už po niekoľkých pojednávaníach. Preto aj keď vo veci bolo súdom vykonaných viacero úkonov, podľa názoru sťažovateľky je konanie pred súdom poznačené zbytočnými prieťahmi v dôsledku neefektívnej činnosti súdu ako celok. Preto sťažovateľka nepovažuje za potrebné bližšie určovať jednotlivé obdobia nečinnosti, resp. činnosti, ktorú možno kvalifikovať ako zbytočné prieťahy, keďže ako už uviedla, konanie pred súdom je poznačené zbytočnými prieťahmi v dôsledku neefektívnej činnosti súdu ako celok.“

5. Sťažovateľka v súvislosti s požadovanou výškou primeraného finančného zadosťučinenia uviedla:

„Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa článku 41 Dohovoru a aplikoval ich na konkrétne fakty prípadu.

Od podania žaloby na Okresnom súde Košice-okolie až doposiaľ uplynula doba viac ako 7 rokov a vec doposiaľ nie je právoplatne skončená. Čas trvajúci viac ako 7 rokov a prieťahy v tomto konaní sú podľa úvah sťažovateľky neprimerane dlhé.

Sťažovateľka má 73 rokov a zdravotné problémy s kolenom a so srdcom. Odporca v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je jej bývalý manžel, ktorý ju ešte pred rozvodom manželstva svojou agresívnou povahou donútil odísť zo spoločného rodinného domu, ktorý je predmetom vyporiadania. Rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 15 C 8/04-15 zo dňa 23. 4. 2004 právoplatným dňa 21. 5. 2004 súd rozviedol manželstvo sťažovateľky s odporcom. Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že odporca po svadbe začal požívať alkoholické nápoje, chodil z práce opitý, rozbíjal všetko, čo mu prišlo pod ruky a bol veľmi agresívny. Zároveň bol na sťažovateľku agresívny a to robilo spolužitie s ním neznesiteľné. Sťažovateľka nemohla s odporcom chodiť do

spoločnosti, nakoľko bol žiarlivý, mnohokrát musela aj v noci utekať s malou dcérou ku svojim rodičom. Neskôr odporca nielen požíval alkoholické nápoje, ale sťažovateľku i fyzicky napadol, začo bol právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody. Od toho času má sťažovateľka dlhodobé zdravotne problémy, stále sa jej vyhrážal, vyhánal ju z domu, tvrdil, že všetko patrí iba jemu a vlastne ničím po celú dobu spoluzitia jej nepomáhal. Sťažovateľka v konaní o rozvod uviedla, že iba kvôli deťom trpela psychické a fyzické napádanie odporcu. Po nadobudnutí plnoletosti detí opustila 1. júla 2003 spoločnú domácnosť.

V priebehu konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bola nútená sťažovateľka nešiť svoju bytovú situáciu tak, že sa musela vrátiť bývať späť do spoločného rodinného domu. Spolu s ňou sa do domu nasťahoval aj vnuk účastníkov konania s rodinou. Aj v tomto prípade však odporca pokračoval v svojom agresívnom správaní, preto sa po krátkom čase rozhodli všetci odsťahovať preč. Sťažovateľka momentálne býva prechodne v rodinnom dome svojej sestry, pričom každý deň čaká na ukončenie tohto sporu, aby si tak z náhrady, ktorú by mala od odporcu obdržať za zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, mohla vyriešiť svoju vlastnú bytovú otázku, teda aby mohla konečne bývať dôstojne vo vlastnom, bez psychických a fyzických útokov zo strany odporcu.

Sťažovateľka je starobná dôchodkyňa. Dňa 01.06.2015 bola náhle hospitalizovaná, na druhý deň bol realizovaný operačný výkon s následnou hospitalizáciou a neskôr preložením na Klinikum srdcovej chirurgie. Po operácii berie lieky na srdce, za ktoré musí doplácať. Mala by ísť aj na kúpeľnú liečbu, nemôže si ju však dovoliť. Tiež potrebuje absolvovať operáciu kolenného kĺbu, ktorá stojí 800,- €, čo si nedokáže zaplatiť. Jej jediným príjmom je starobný dôchodok v sume 371,20 €, teda po odpočítaní nákladov na bývanie a lieky jej z dôchodku zostáva na živobytie 30,- € mesačne.

Nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom vyporiadania majú hodnotu okolo 50.000,- €. Ak by súd postupoval bez prietahov, odporca by jej už dávno musel vyplatiť sumu okolo 25.000,- €. Z tejto sumy by si bez problémov zabezpečila vlastné bývanie a mohla by uhrádzať všetky svoje náklady, vrátane liečby. Z dôvodu zdlhavého postupu súdu však je sťažovateľka nútená živiť a byť odkázaná na pomoc svojej sestry, ktorá keďže pozná jej sociálnu situáciu, dovoľí jej u nej bývať bez toho, aby musela platiť nájomné, pretože

platenie nájomného by finančne nezvládla. Aj keď Okresný súd Košice-okolie má o všetkých týchto skutočnostiach vedomosť, napriek tomu je jeho postup zdĺhavý- a nariadené úkony neefektívne. Postup súdu sa ani po podaní sťažnosti predsedovi súdu nezmenil. Preto sťažovateľke nezostáva nič iné, len sa domáhať dodržiavania svojich ústavných práv prostredníctvom tejto ústavnej sťažnosti.

Sťažovateľka žiada zohľadniť dĺžku zbytočných prietahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá jej vznikla v dôsledku obáv o ochranu jej práv, psychického napätia, pocitov sklamaní z neprimeranej dĺžky konania. Už od začiatku konania akýkoľvek prietah v konaní jej pocit krivdy len stupňoval. Neprimerane dlhú dobu konania, a teda zbytočné prietahy v konaní, sťažovateľka vníma z dôvod zlej finančnej situácie zvlášť intenzívne a traumatizujúco. Ak by súdy postupovali bez prietahov, mohla už dávno peniaze získané z vyporiadania použiť na zabezpečenie bývania a základných životných potrieb.

Na základe týchto skutočností sa sťažovateľka domnieva, že by jej malo byť priznané primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,- €.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľky zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, bolo v konaní pred Okresným súdom Košice - okolie pod č. k. 16C/195/2008 porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice-okolie pod č. k. 16C/195/2008 konal bez prietahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie od Okresného súdu Košice-okolie vo výške 4.000,- €.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke trovy konania, ktoré je povinný odporca sťažovateľke nahradiť.“

7. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 191/2016-11 zo 7. apríla 2016 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 195/2008.

8. Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k prijatej sťažnosti a oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

9. Predsedníčka okresného súdu na výzvu ústavného súdu reagovala podaním z 27. mája 2016, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 1. júna 2016. Vo svojom vyjadrení predsedníčka okresného súdu o. i. uviedla:

„Konanie vedené pod sp. zn. 16C/195/2008 bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 12. 1. 2012. Po podaní odvolania odporcom a predložení spisu odvolaciemu súdu dňa 26. 6. 2012, Krajský súd v Košiciach rozhodol vo veci dňa 31. 12. 2012 s tým, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Zo spisu bolo zistené, že postup súdu v priebehu celého konania bol sťažený správaním sa odporcu, ktorý nepreberal súdne zásielky, ktoré mu boli doručované poštou, prostr. príslušnej obce a OO PZ (časté závady v doručovaní, odporca opakovane nebol na adrese pobytu zastihnutý napriek tomu, že sa podľa obce na uvedenej adrese zdržiaval, resp. v dôsledku hospitalizácie odporcu v zdravotníckom zariadení, neskôr odmietanie prevzatia súdnych zásielok), nereagoval na výzvy súdu ani dožiadaných orgánov (obce, OO PZ), nezúčastňoval sa súdnych pojednávaní, neposkytol potrebnú súčinnosť ustanovenému súdnemu znalcovi za účelom vykonania znaleckého dokazovania napriek tomu, že bol súdom opakovane poučovaný o jeho procesných povinnostiach pod následkami poriadkových opatrení.

Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov vyplýva, že tunajší súd v období od začatia konania až do zaslania spisu súdnemu znalcovi dňa 30. 1. 2015, konal v tomto konaní priebežne a bez prietáhov. Nebolo zistené dlhšie časové obdobie, počas ktorého by súd nevykonal žiaden úkon, procesné úkony súdu boli vykonávané v časových intervaloch niekoľkých dní až troch mesiacov.

Po podaní sťažnosti sťažovateľky na prietahy v konaní dňa 17. 3. 2015, bolo navrhovateľke listom zo dňa 24. 3. 2015 oznámené, že opodstatnenosť jej sťažnosti

ohľadom prietáhov v konám nebolo možné v súčasnosti zhodnotiť, nakoľko spis sa od 30. 1. 2015 nachádza u súdneho znalca a bez spisu nie je možné overiť tvrdenia navrhovateľky o prietáchoch v konaní a prípadný ich výskyt vyhodnotiť. Súčasne bolo navrhovateľke oznámené, že jej sťažnosť na prietahy v konaní bude zhodnotená po tom, ako budem mať k dispozícii spis sp. zn. 16C/195/2008. V období po zaslaní odpovede sťažovateľke až do 22. 2. 2016 bol stav konania a procesné úkony vykonávané v konaní za účelom vrátenia spisu predsedníčkou súdu v pravidelných mesačných intervaloch sledované. Nakoľko po zhodnotení vykonávaných úkonov po doručení sťažnosti navrhovateľky dňa 17. 3. 2015 bolo zistené, že po zaslaní spisu súdnemu znalcovi súd nepostupoval v konaní efektívne, pričom v konaní bola zistená nečinnosť súdu od októbra 2015 do februára 2016, bola sťažnosť navrhovateľky na prietahy v konaní vyhodnotená ako dôvodná, o čom bola sťažovateľka upovedomená listom zo dňa 22. 2. 2016. Nad ďalšou plynulosťou konania bol každé dva mesiace vykonávaný dohľad predsedníčkou súdu v zmysle § 63 ods. 3 z. č. 757/2004 Z. z. o súdoch. Zákonnej sudkyňi bolo uložené, aby každé dva mesiace k 30.-temu dňu v poslednom mesiaci dvojmesačného obdobia podala k rukám predsedníčky súdu správu o vykonaných úkonoch v konaní za posledné sledované obdobie. Sťažnostný spis bol predložený dozornému úradníkovi tunajšieho súdu na sledovanie veci a vyhotovovanie úradného záznamu o prehľade vykonávaných úkonov v konaní.

Z prehľadu a priebehu vykonávaných úkonov po nariadení dohľadu dňa 22. 2. 2016 vyplýva, že súd vo veci konal, v konaní bola zaslaná výzva obci na šetrenie pomerov odporcu zo dňa 8. 3. 2016 a ďalšie úkony v súvislosti so súdom zisteného úmrtia odporcu tak, ako to vyplýva z prehľadu úkonov uvedeného vyššie. Priebeh vykonávaných procesných úkonov ako aj plynulosť konania bude v rámci nariadeného dohľadu naďalej sledovaná.

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že sťažovateľmi žiadané finančné zadostučinenie je neprimerane vysoké a navrhujem ústavnému súdu, aby v prípade vyslovenia, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote porušené bolo, priznal im nižšie ako žiadané finančné zadostučinenie.“

10. Predsedníčka okresného súdu v závere vyjadrenia z 27. mája 2016 uviedla, že netrvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom.

11. Na vyjadrenie okresného súdu reagovala sťažovateľka svojím stanoviskom zo 14. júna 2016, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 16. júna 2016. Sťažovateľka vo svojom stanovisku o. i. uviedla:

„Okresný súd Košice-okolie porušil moje základné práva opomenutím svojej povinnosti konať vo veci vedenej pod sp. zn.: 16C 195/2008 bez zbytočných prietahov, čím mi bola spôsobená ujma nie len na právach, ale aj ujma v osobnom živote, nakoľko neprimeraná dĺžka sporu v tejto veci sa negatívne podpísala aj na mojom zdraví a finančnej situácii. Uvedené súdne konanie prebieha už takmer osem rokov bez toho, aby sa celá vec výraznejšie posunula k svojmu koncu a k zrušeniu a vypořádaniu spoluvlastníctva k nehnuteľnosti.

Nazdávam sa, že Okresný súd Košice-okolie v tomto konaní vykonával už dlhodobo viacero úkonov, ktoré nesledovali cieľ priblížiť sa k ukončeniu veci a k rozdeleniu spoluvlastníctva, ale tieto úkony boli samoučelné, nakoľko ich jediným cieľom bolo preukázať aktivitu súdu v tejto veci. Podľa môjho názoru Okresný súd Košice-okolie nekládol dostatočný dôraz na rýchlosť a hospodárnosť tohto konania, keď vykonal mnohé úkony bez toho, aby boli prínosné pre vyriešenie veci, a zároveň dopustil to, aby druhý účastník konania robil obštrukcie podľa svojej vôle.

Odvolať sa na Okresný súd Košice-okolie na sťaženie priebehu konania správaním sa odporcu neobstojí, nakoľko súd má veľké množstvo dostatočne efektívnych nástrojov na to, aby zabránil pokusom účastníkov konania o vyvolanie prietahov v konaní. Ak súd tieto procesné nástroje nevyužíva, sám na seba preberá zodpovednosť za prietahy v konaní, pretože svojim nezakročením poruší nielen ustanovenie § 100 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ale aj právo druhého účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ustanovenia § 51 až § 53, § 101 ods. 2 a ods. 3, § 117 ods. 1, § 119 ods. 2 v spojení s ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku a mnohé ďalšie obsahujú také nástroje procesného práva, ktoré sú schopné donútiť nečinného účastníka konať a tým zabrániť prietahom v konaní.

Mnou požadované finančné zadosťučinenie považujem za primerané, pretože jeho výška nepochybne zodpovedá intenzite zásahu do mojich práv a časovému obdobiu, počas ktorého k nemu dochádzalo. Požadované finančné zadosťučinenie zohľadňuje okrem toho aj

tú skutočnosť, že prieťahy v konaní mi spôsobujú problémy po finančnej stránke, nakoľko rozhodnutie vo veci samej by dopomohlo k vyriešeniu otázky môjho bývania a financovania potrebnej zdravotnej starostlivosti aj do budúcnosti.“

12. Sťažovateľka v rámci svojho stanoviska taktiež oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní a súhlasí s jeho upustením vo veci.

13. Ústavný súd upustil so súhlasom všetkých účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

17. Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania môže ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustiť, ak od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

18. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

20. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

22. Zo spisu okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 195/2008 a z prehľadu procesných úkonov, ktoré predsedníčka okresného súdu uviedla vo svojom vyjadrení z 27. mája 2016, ústavný súd zistil tieto rozhodné skutočnosti:

Dňa 13. októbra 2008 bol okresnému súdu podaný návrh sťažovateľky na začatie konania o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva.

Dňa 8. decembra 2008 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na doplnenie údajov pre rozhodnutie o oslobodení od súdnych poplatkov a taktiež vyzval obec na podanie správy o osobných a majetkových pomeroch sťažovateľky.

Dňa 16. decembra 2008 bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľky na výzvu.

Dňa 8. januára 2009 bola okresnému súdu doručená odpoveď obce na výzvu.

Dňa 7. marca 2009 okresný súd rozhodol o čiastočnom oslobodení sťažovateľky od súdnych poplatkov (rozhodnutie bolo expedované 26. marca 2009).

Dňa 27. apríla 2009 bol sťažovateľkou zaplatený súdny poplatok.

Dňa 5. augusta 2009 oznámenie a poučenie okresného súdu o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania, zaslanie návrhu odporcovi s výzvou na vyjadrenie.

Dňa 26. augusta 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k návrhu.

Dňa 23. septembra 2009 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na predloženie originálov, resp. overených kópií listu vlastníctva nie starších ako 3 mesiace a zaslal vyjadrenie odporcu právnenému zástupcovi sťažovateľky.

Dňa 5. októbra 2009 boli okresnému súdu v zmysle výzvy doručené overené kópie listu vlastníctva.

Dňa 29. októbra 2009 bol nariadený termín pojednávania na 19. november 2009.

Dňa 19. novembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito, sťažovateľke bolo uložené po uplynutí lehoty 30 dní oznámiť, či došlo k mimosúdnej vyriešeniu veci, a teda či návrh berie späť, resp. ak nedôjde k mimosúdnej dohode, v rovnakej lehote oznámiť návrhy na dokazovanie.

Dňa 25. januára 2010 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby oznámil, či došlo k mimosúdnej vyriešeniu sporu, príp. oznámil návrhy na dokazovanie v lehote 7 dní, zároveň bola zaslaná výzva právnenému zástupcovi odporcu na oznámenie, či boli vykonané, resp. sa vykonávajú úkony s cieľom mimosúdneho vyriešenia sporu, v lehote

7 dní a v rovnakej lehote okresný súd žiadal doručiť všetky listinné dôkazy týkajúce sa prestavby kúpeľne v predmetnom rodinnom dome vrátane rozhodnutí sociálneho odboru o priznaní príspevkov na tento účel.

Dňa 27. januára 2010 bolo okresnému súdu doručené oznámenie právneho zástupcu sťažovateľky, že k uzavretiu mimosúdnej dohody medzi účastníkmi konania nedošlo, s návrhom na nariadenie znaleckého dokazovania vo veci.

Dňa 11. februára 2010 bola okresnému súdu doručená odpoveď právneho zástupcu odporcu o nevykonávaní úkonov s cieľom mimosúdneho vyriešenia sporu so žiadosťou o predĺženie lehoty na predloženie listinných dôkazov o 15 dní.

Dňa 1. marca 2010 okresný súd urgoval právneho zástupcu odporcu na predloženie listinných dôkazov.

Dňa 28. mája 2010 bol nariadený termín pojednávania vo veci na 10. jún 2010.

Dňa 10. júna 2010 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, následne bolo odročené na 24. jún 2010 na účely opätovného predvolania odporcu, ktorému bude opäť uložené doručiť listinné dôkazy v zmysle výziev.

Dňa 14. júna 2010 bolo odporcovi expedované predvolanie s výzvou na predloženie listinných dôkazov týkajúcich sa prestavby kúpeľne v rodinnom dome do termínu pojednávania, t. j. do 24. júna 2010.

Dňa 24. júna 2010 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, následne bolo odročené na neurčito na účely nariadenia znaleckého dokazovania z odboru stavebníctva.

Dňa 10. septembra 2010 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie, ustanovil znalca [REDAKOVANÉ] z odboru stavebníctva, znalcovi uložil povinnosť podať písomný znalecký posudok v lehote 30 dní, uložil povinnosť zložiť preddavky na znalecké dokazovanie.

Dňa 7. októbra 2010 bolo expedované uznesenie z 10. septembra 2010.

Dňa 10. novembra 2010 bol vyhotovený zberný list pre justičnú pokladnicu z titulu uznesenia okresného súdu z 10. septembra 2010.

Dňa 7. decembra 2010 bol znalcovi zaslaný spis na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 28. decembra 2010 bol okresnému súdu doručený vypracovaný znalecký posudok č. 32/2010 s vyúčtovaním odmeny znalca.

Dňa 4. januára 2011 bol nariadený termín pojednávania na 27. január 2011.

Dňa 4. januára 2011 boli expedované predvolania na pojednávanie účastníkom konania s rovnopisom vypracovaného znaleckého posudku, odporcovi bola zaslaná výzva na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania v zmysle uznesenia z 10. septembra 2010.

Dňa 27. januára 2011 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, následne bolo odročené na neurčito, sťažovateľke bolo uložené v lehote 40 dní oznámiť prípadnú dispozíciu s návrhom.

Dňa 3. marca 2011 bol telefonicky kontaktovaný znalec v súvislosti s predloženým vyúčtovaním odmeny okresnému súdu dňa 28. decembra 2010, znalec okresnému súdu oznámil, že do 7 dní doručí opravné vyúčtovanie znalečného.

Dňa 4. marca 2011 bolo okresnému súdu doručené opravné vyúčtovanie odmeny znalca.

Dňa 9. marca 2011 okresný súd uznesením rozhodol o odmene znalca.

Dňa 10. marca 2011 bolo uznesenie o odmene znalca expedované.

Dňa 11. mája 2011 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v súlade s uznesením z 27. januára 2011 okresnému súdu v lehote 10 dní oznámila, či trvá na podanom návrhu, príp. ho berie späť.

Dňa 25. mája 2011 bola okresnému súdu doručená odpoveď na výzvu.

Dňa 1. augusta 2011 okresný súd uznesením opravil výrok uznesenia o odmene znalca z 9. marca 2011.

Dňa 21. septembra 2011 bol nariadený termín pojednávania na 27. október 2011.

Dňa 27. októbra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 12. január 2012 na účely opätovného predvolania odporcu s upozornením, že jeho účasť je nevyhnutne potrebná, predvolanie bolo expedované s upozornením 10. novembra 2011.

Dňa 12. januára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, bol vyhlásený rozsudok.

Dňa 15. februára 2012 bol rozsudok expedovaný účastníkom konania.

Dňa 1. marca 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu.

Dňa 28. marca 2012 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k odvolaniu odporcu v lehote 10 dní.

Dňa 11. apríla 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu odporcu.

Dňa 18. apríla 2012 bolo vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu zaslané odporcovi, po neúspešnom doručovaní bola zásielka okresnému súdu vrátená 17. mája 2012.

Dňa 15. mája 2012 okresný súd vydal uznesenie o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie odporcovi, po neúspešnom doručovaní bola zásielka okresnému súdu vrátená 14. júna 2012.

Dňa 26. júna 2012 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní odporcu.

Dňa 31. decembra 2012 krajský súd rozhodol o zrušení rozsudku a vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 4. februára 2013 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 7. februára 2013 bolo expedované uznesenie krajského súdu z 31. decembra 2012 účastníkom konania, účastníci konania boli vyzvaní na označenie dôkazov, ktoré navrhujú vo veci vykonať, v lehote 10 dní.

Dňa 18. februára 2013 bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľky na výzvu.

Dňa 21. februára 2013 bola okresnému súdu doručená odpoveď odporcu na výzvu.

Dňa 4. marca 2013 bol nariadený termín pojednávania na 22. marec 2013.

Dňa 6. marca 2013 boli expedované predvolania s upozornením odporcu, že jeho účasť je nevyhnutne potrebná.

Dňa 22. marca 2013 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, následne bolo odročené na 22. apríl 2013 s tým, že o doručenie predvolania odporcovi bude požiadané príslušné obvodné oddelenie Policajného zboru, odporca bude zároveň vyzvaný doručiť všetky dôkazy, ktorými mieni preukazovať zhodnotenie spornej nehnuteľnosti i rozhodnutie úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorým mu bol poskytnutý peňažný príspevok na úpravu kúpeľne v uvedenom rodinnom dome.

Dňa 25. marca 2013 bolo expedované predvolanie s výzvou odporcovi prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru Čaňa.

Dňa 18. apríla 2013 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľky, ktorým navrhla, aby si okresný súd od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice vyžiadal listiny, ktoré sa týkajú poskytnutia príspevku na úpravu domu odporcovi.

Dňa 22. apríla 2013 bolo telefonicky kontaktované Obvodné oddelenie Policajného zboru Čaña v súvislosti so stavom vybavenia žiadosti z 25. marca 2013.

Dňa 22. apríla 2013 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že bude prešetrený pobyt odporcu prostredníctvom obce a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice bude vyzvaný doručiť všetky listiny, ktoré sa týkajú poskytnutia príspevku na úpravu domu odporcovi.

Dňa 11. júna 2013 okresný súd vyzval obec na prešetrenie pobytu odporcu a vyzval Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice na doručenie listín.

Dňa 20. júna 2013 bola okresnému súdu doručená odpoveď obce na výzvu.

Dňa 25. júna 2013 bola okresnému súdu doručená odpoveď Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice na výzvu.

Dňa 24. júla 2013 bol nariadený termín pojednávania na 10. október 2013 s tým, že o doručenie predvolania odporcovi bola požiadaná obec.

Dňa 9. októbra 2013 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie odporcu na pojednávanie dňa 10. októbra 2013 z dôvodu vážnych zdravotných ťažkostí.

Dňa 10. októbra 2013 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že odporca bude vyzvaný v lehote 7 dní doručiť potvrdenie o zdravotnom stave a oznámiť pominutie prekážok, pre ktoré sa nemôže dostaviť na pojednávanie.

Dňa 18. októbra 2013 bola odporcovi expedovaná výzva.

Dňa 25. novembra 2013 bol nariadený termín pojednávania na 10. január 2014 s tým, že o doručenie predvolania odporcovi bola požiadaná obec.

Dňa 9. januára 2014 bol zrušený termín pojednávania z dôvodu, že obci sa nepodarilo vykonať doručenie predvolania odporcovi.

Dňa 10. januára 2014 bolo odročené pojednávanie na 14. február 2014 na účely opätovného predvolania účastníkov konania, o doručenie predvolania odporcovi bola požiadaná obec aj príslušné obvodné oddelenie Policajného zboru s tým, že odporca bude upozornený, že jeho účasť je nevyhnutne potrebná, a bude poučený o možnosti uloženia poriadkovej pokuty do 820 eur.

Dňa 15. januára 2014 boli expedované žiadosti o doručenie.

Dňa 14. februára 2014 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že prostredníctvom obce bude preverené, či sa odporca zdržiava v mieste trvalého bydliska, príp. či je hospitalizovaný, a ak je hospitalizovaný, nech podľa možností zistia od kedy a v ktorom zdravotníckom zariadení (výzva obci bola expedovaná 18. februára 2014).

Dňa 5. marca 2014 bola okresnému súdu doručená odpoveď obce na výzvu.

Dňa 13. marca 2014 bola zaslaná žiadosť Obvodnému oddeleniu Policajného zboru Čaňa o vykonanie šetrenia pobytu odporcu v mieste trvalého bydliska, príp. či je odporca hospitalizovaný, o oznámenie mien a adries osôb, ktoré poskytnú informácie o pobyte odporcu.

Dňa 25. marca 2014 bola okresnému súdu doručená odpoveď na výzvu.

Dňa 2. apríla 2014 bol nariadený termín pojednávania na 15. máj 2014 s upozornením odporcu, že jeho účasť je nevyhnutne potrebná, s tým, že o doručenie predvolania odporcovi bola požiadaná obec (expedované 9. apríla 2014).

Dňa 25. apríla 2014 bola okresnému súdu doručená odpoveď obce.

Dňa 30. apríla 2014 bola zaslaná žiadosť Obvodnému oddeleniu Policajného zboru Čaňa o doručenie zásielky odporcovi a prešetrenie jeho súčasného pobytu.

Dňa 15. mája 2014 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, bolo odročené na neurčito na účely preverenia prekážok, pre ktoré sa odporca nedostavil na pojednávanie, ako aj na účely dokazovania a zistenia všeobecnej ceny sporných nehnuteľností.

Dňa 23. mája 2014 bola okresnému súdu doručená odpoveď Obvodného oddelenia Policajného zboru Čaňa na žiadosť.

Dňa 29. mája 2014 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na oznámenie návrhov na dokazovanie a otázok, na ktoré má odpovedať navrhnutý súdny znalec z odboru stavebníctva, v lehote 10 dní.

Dňa 26. júna 2014 bola okresnému súdu doručená odpoveď právneho zástupcu sťažovateľky na výzvu.

Dňa 1. júla 2014 bol nariadený termín pojednávania na 19. september 2014 s upozornením odporcu, že jeho účasť je nevyhnutne potrebná, s tým, že o doručenie predvolania odporcovi bolo požiadané Obvodné oddelenie Policajného zboru Čaňa,

odporcovi bolo súčasne expedované podanie právneho zástupcu sťažovateľky doručené okresnému súdu 26. júna 2014.

Dňa 18. júla 2014 bola okresnému súdu doručená odpoveď Obvodného oddelenia Policajného zboru Čaňa na žiadosť.

Dňa 19. septembra 2014 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito na účely nariadenia znaleckého dokazovania, sťažovateľke bolo uložené oznámiť otázky, na ktoré má odpovedať znalec z odboru stavebníctva v znaleckom posudku, v lehote 7 dní.

Dňa 22. septembra 2014 bola okresnému súdu doručená odpoveď právneho zástupcu sťažovateľky na výzvu.

Dňa 19. decembra 2014 okresný súd telefonicky kontaktoval znalca [REDAKOVANÉ], ktorý súhlasil s vypracovaním znaleckého posudku.

Dňa 23. decembra 2014 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie, ustanovil znalca [REDAKOVANÉ] z odboru stavebníctva, uložil povinnosť znalcovi podať písomný znalecký posudok v lehote 60 dní.

Dňa 8. januára 2015 bolo expedované uznesenie okresného súdu z 23. decembra 2014.

Dňa 30. januára 2015 okresný súd zaslal spis znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 24. februára 2015 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie znalca, že znalecké dokazovanie dosiaľ nebolo možné vykonať v dôsledku neposkytnutia súčinnosti odporcom.

Dňa 10. marca 2015 okresný súd vyzval odporcu, aby do 7 dní odo dňa doručenia tejto výzvy kontaktoval ustanoveného znalca vo veci dohodnutia termínu ohliadky, s poučením o povinnosti poskytnutia súčinnosti a s upozornením na možnosť uloženia poriadkovej pokuty do výšky 820 eur.

Dňa 20. júla 2015 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie znalca, že znalecké dokazovanie dosiaľ nebolo možné vykonať v dôsledku neposkytnutia súčinnosti odporcom, so žiadosťou, aby mu okresný súd poskytol prípadnú súčinnosť, resp. oznámil mu, akým spôsobom má ďalej vo veci postupovať.

Dňa 4. augusta 2015 okresný súd uznesením uložil poriadkovú pokutu odporcovi v sume 300 eur.

Dňa 8. októbra 2015 okresný súd upovedomil znalca, že odporca bol opakovane poučený o povinnostiach, ktoré pre neho vyplývajú z nariadeného znaleckého dokazovania, a že odporcovi bola uložená poriadková pokuta, ktorú bude vymáhať justičná pokladnica, a teda možno predpokladať splnenie účelu poriadkovej pokuty, zároveň znalca vyzval na oznámenie stavu znaleckého dokazovania v lehote 15 dní.

Dňa 2. novembra 2015 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie znalca, že znalecké dokazovanie dosiaľ nebolo možné vykonať v dôsledku neposkytnutia súčinnosti odporcom, so žiadosťou, aby okresný súd znalcovi poskytol prípadnú súčinnosť, lebo podľa všetkého uložená poriadková pokuta odporcovi nespĺnila svoj účel.

Dňa 5. novembra 2015 a 17. decembra 2015 okresný súd preveroval stav vymáhania uloženej poriadkovej pokuty v justičnej pokladnici.

Dňa 8. marca 2016 okresný súd vyzval obec na prešetrenie pomerov odporcu na účely zistenia, či sa zdržiava v mieste trvalého bydliska, či trpí zdravotnými problémami, pre ktoré nie je spôsobilý komunikovať do súdom a znalcom, príp. si obstarávať svoje záležitosti, v lehote 10 dní.

Dňa 17. marca 2016 bola okresnému súdu doručená odpoveď obce na výzvu, že odporca 26. februára 2016 zomrel.

Dňa 18. marca 2016 okresný súd vykonal lustráciu odporcu v registri obyvateľov, lustráciu dedičského konania po zomrelom odporcovi, zisťoval stav dedičského konania sp. zn. 10 D 158/2016, vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na oznámenie, či sťažovateľka trvá na podanom návrhu, príp. ho berie späť, s ohľadom na úmrtie odporcu a prebiehajúce dedičské konanie, a zároveň podľa možností žiadal oznámiť mená a adresy osôb, ktoré prichádzajú do úvahy ako dedičia po zomrelom odporcovi, v lehote 10 dní.

Dňa 30. marca 2016 bol zisťovaný stav dedičského konania sp. zn. 10 D 158/2016.

Dňa 15. apríla 2016 bola okresnému súdu doručená odpoveď právneho zástupcu sťažovateľky na výzvu, že na podanom návrhu trvá, netrvá však na nariadenom znaleckom dokazovaní, keďže je možné, že s právnymi nástupcami po zomrelom odporcovi sa dohodne na cene nehnuteľností mimosúdne, s uvedením okruhu dedičov po zomrelom odporcovi.

Dňa 25. apríla 2016 okresný súd oznámil znalcovi úmrtie odporcu a to, že znalecký posudok nateraz nie je potrebný, je predpoklad vyriešenia veci v dedičskom konaní,

so žiadosťou o vrátenie spisu v lehote 7 dní s vyúčtovaním odmeny a náhrad za úkony, ktoré dosiaľ znalec vo veci vykonal.

Dňa 25. mája 2016 okresný súd telefonicky kontaktoval znalca v súvislosti s vrátením súdneho spisu, znalec prisľúbil jeho vrátenie do 27. mája 2016.

Dňa 27. mája 2016 bol spis vrátený okresnému súdu.

IV.

23. Podstatou sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 195/2008, ktoré v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (30. december 2015) trvalo už viac ako 7 rokov, pričom toto sťažovateľkou napadnuté konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 195/2008 nebolo doteraz právoplatne skončené, t. j. v čase rozhodovania ústavného súdu trvá takmer 8 rokov.

24. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

25. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup

v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 305/2010).

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Táto povinnosť vyplýva tiež z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

26. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť, pričom ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

27. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02 a iné) zohľadňoval tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníkov súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

28.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného na okresnom súde je rozhodovanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, a teda sa nevymyká bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Rozhodovanie v napadnutom konaní môže predstavovať určitý stupeň skutkovej náročnosti súvisiaci s potrebným znaleckým dokazovaním, avšak doterajší zdĺhavý priebeh

napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej zložitosti prerokovávanej veci.

28.2 Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľky. V súhrne možno správanie sťažovateľky hodnotiť ako súčinnosť, ktoré neprispelo žiadnym spôsobom k predĺženiu doterajšej dĺžky napadnutého konania. Sťažovateľke teda nie je možné vyčítať žiaden podiel na nečinnosti súdu, čo netvrdí ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľky.

Pokiaľ ide o okresným súdom uvádzaný argument, v zmysle ktorého k dĺžke konania prispelo správanie odporcu, ktorý nepreberal súdne zásielky, ústavný súd konštatuje, že túto skutočnosť nemožno pripočítať na ťarchu sťažovateľky, keďže nešlo o jej správanie, ale o správanie druhého účastníka konania.

28.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že občianske súdne konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to je v danej veci [v čase podania sťažnosti podľa čl. 127 ústavy (30. december 2015) viac ako 7 rokov], možno už len na základe posúdenia tohto neprimeraného obdobia považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03, II. ÚS 367/2013). Vzhľadom na celkovú dĺžku konania nepovažoval ústavný súd za potrebné poukazovať na jednotlivé obdobia nečinnosti okresného súdu (I. ÚS 668/2013), keďže už len samotná celková dĺžka preskúmaného konania je z ústavného hľadiska sama osobe celkom jednoznačne neprimeraná a neakceptovateľná.

Postup okresného súdu síce sťažovala nedisciplinovanosť odporcu, pokiaľ ide o preberanie súdnych zásielok, účasť na pojednávaniach a poskytovanie súčinnosti súdnemu znalcovi, avšak ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku poskytovali okresnému súdu procesné prostriedky, ako sa s touto nedisciplinovanosťou odporcu vysporiadať, ktoré však okresný súd náležite nevyužil.

V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v namietanom konaní pritom ústavný súd taktiež osobitne zdôrazňuje, že v zmysle jeho ustálenej judikatúry môžu byť zbytočné prieťahy v konaní zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho nesústredenou a neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). V súvislosti s posudzovaním efektívnosti činnosti všeobecného súdu teda ústavný súd nepovažuje za podstatné množstvo úkonov, ktoré všeobecný súd vykonal, ale považuje za rozhodujúcu predovšetkým skutočnosť, či ich vykonanie bolo efektívne, rešpektovalo zásadu procesnej ekonómie a zásadne vytváralo podmienky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľky (II. ÚS 33/99, II. ÚS 71/01, I. ÚS 298/08). Vychádzajúc z požiadavky efektívnosti, tak za bezprieťahové konanie nemožno považovať postup všeobecného súdu, ktorý síce koná v predmetnej veci v zásade plynulo, avšak takmer celý priebeh napadnutého konania je poznačený neefektívnosťou a nesústredenosťou jeho postupu, čo má zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania. O neucelenosti postupu konajúceho súdu, resp. o nesústredenej a neefektívnej činnosti súdu v tej-ktorej veci pritom obvykle svedčí aj skutočnosť, že ním vo veci vydané rozsudky boli odvolacím súdom rušené ako predčasné a opierajúce sa o neúplné a nejasné skutkové zistenia a boli následne vrátené prvostupňovému súdu na ďalšie prerokovanie a rozhodnutie (IV. ÚS 72/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu, keďže krajský súd o odvolaní podanom proti rozsudku okresného súdu č. k. 16 C 195/2008-165 z 12. januára 2012 rozhodol tak, že tento rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie, a to z dôvodu, že „*v danom prípade je odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa nepreskúmatel'né pre nedostatok dôvodov*“.

29. Vzhľadom na uvedené ústavný súd, berúc do úvahy celý doterajší priebeh namietaného konania, konštatuje, že namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 195/2008 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu s'ťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 1.

30. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľke ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku).

V.

31. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

32. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

33. Sťažovateľka sa v súvislosti s namietaným porušením práv postupom okresného súdu domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 4 000 €.

34. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku.

Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, pričom ústavný súd podľa zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky - najmä vzhľadom na celkové trvanie napadnutého konania a na povahu veci - považuje za primerané v sume 4 000 €, t. j. finančné zadosťučinenie v sume požadovanej sťažovateľkou (bod 3 výroku).

VI.

35. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľke v súvislosti s jej právnym zastupovaním právnym zástupcom advokátom JUDr. Milanom Slobodníkom v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku).

36. Ústavný súd pri priznaní úhrady trov konania vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

37. Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania za dva úkony právnej služby v roku 2015 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie sťažnosti) a jeden úkon právnej služby v roku 2016 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu).

38. Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku 2014 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky 839 € (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 139,83 € a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 8,39 €).

Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku 2015 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky 858 € (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 143 € a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 8,58 €).

39. Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby v roku 2015 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 279,66 € (2 x 139,83 €) a režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 16,78 € (2 x 8,39 €).

Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov právneho zastúpenia taktiež za jeden úkon právnej služby v roku 2016 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky v sume 143 € a režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky v sume 8,58 €.

Za dva úkony právnej služby vrátane režijného paušálu u sťažovateľky tak v zmysle vyhlášky trovy právneho zastúpenia spolu predstavujú 448,02 €. Keďže právny zástupca sťažovateľky JUDr. Milan Slobodník, Štúrova 20, Košice, je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu spolu predstavujú 537,62 € [448,02 € + 89,60 € (20 % DPH)] (bod 4 výroku).

40. Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2016